

کاربرد برنامه خدمات روانشناختی را کوود در درمان متجاوزین جنسی

سرشناسه	دادفر، محبوبه، ۱۳۳۶ -
عنوان و نام پدیدآور	کاربرد برنامه خدمات روانشناختی راگود در میان متجربان جنسی / تألیف محبوبه دادفر، محمدکاظم عاطف‌وحید؛ [به سفارش] مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا، دانشگاه تهران، بخش و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان، انستیتو روانپزشکی تهران، بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص).
مشخصات نشر	تهران : میرماه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۸۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۲۲۱-۸-۸ : ۱۸۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	ص:ع. به انگلیسی: Mahboubeh Daoi... Mohammad Kazem Atef Vahid. Application of rockwood psychological services...
یادداشت	کتابنامه: ص، [۱۵۳]-۱۷۹.
موضوع	تجاوز به عنف — ایالات متحده
موضوع	تجاوز به عنف — جنبه‌های روانشناسی
موضوع	تجاوز به عنف — جنبه‌های قرآنی
شناسه افزوده	عاطف‌وحید، محمدکاظم، ۱۳۳۱ -
شناسه افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان
شناسه افزوده	بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی خاتم‌الانبیاء (ص)
شناسه افزوده	بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی خاتم‌الانبیاء (ص)، مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ک ۲۷۶۵۶۱/۵۲
رده بندی دیویی	۳۶۲/۸۸۳
شماره کتابشناسی ملی	۳۹۷۵۰۶۱

کاربرد برنامه خدمات روانشناختی را کوود در درمان متجوزین جنسی

تألیف: دکتر محبوبه دادفر، دکتر محمد کاظم عاطف وحید

ناشر: میرماه

گرافیک جلد و متن: مهدیه ناظم زاده

لیتوگرافی و چاپ: قائم چاپ جوربند

صحافی: عطف

نوبت و سال انتشار: نخست/ ۱۳۹۴

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۲۲۱-۸

تمام حقوق اثر برای مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا محفوظ است.

خیابان ولیعصر (عج) - خیابان رشید یاسمی - بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص)

تلفن: ۸۸۸۸۴۰۴۰

انتشارات میرماه: تجریش، دزاشیب، خیابان شهید رمضانی، کوی شهید مرتضی عباسی، پلاک ۳، واحد ۲

تلفن: ۲۲۷۲۲۹۰-۱ و ۲۲۷۵۹۲۰۳-۴ فاکس: ۲۲۷۱۹۵۲۳

پیشگفتار

تجاوز جنسی یک سازه قانونی و حقوقی است که با سازه‌های بالینی اختلالات ترجیح جنسی همپوشانی دارد ولی با این سازه‌ها کاملاً متجانس نمی‌باشد. تجاوز جنسی هم یک موضوع سلامت و بهداشت عمومی و هم یک موضوع اجتماع است. ترس‌سنجی‌های قربانیان، سطوح بروز و شیوع بالای تجاوز جنسی را در کشورهای مختلف نشان می‌دهد، به‌عمرلاً پذیرفته شده است که قربانیان جنسی پنهان قابل ملاحظه‌ای وجود دارند که به دلیل عدم بیان آن را آمارهای به‌دست آمده به‌حساب آورده نمی‌شوند. تجاوز جنسی نوعی خشونت جنسی است که معمولاً شامل آزار جنسی می‌شود و توسط فرد یا افرادی به‌رغم رضایت شخص انجام می‌شود. این عمل می‌تواند با اجبار، بیزبکی، تهدید، سوء استفاده از مسئولیت یا با فردی که ناتوان یا زیر سن قانونی است رخ دهد. هر چند برخی مردان و پسران جوان، توسط مردان دیگر مورد تجاوز واقع می‌شوند؛ اما زنان، قربانیان اصلی آزارها و تجاوزها، جنسی هستند و درصد تجاوز به مردان نسبت به زنان بسیار ناچیز است. قربانیان در تمام گروه‌های سنی مشاهده می‌شوند، ولی بیشترین خطر برای سنین ۱۶ تا ۲۴ سال می‌باشد.

سوء استفاده جنسی از کودکان یک مشکل جهانی است، و بررسی‌های منظم نشان می‌دهند که ۲۰-۱۸٪ از زنان و ۸-۷٪ از مردان در جمعیت عمومی گزارش می‌دهند که قبل از سن ۱۸ سالگی مورد آزار و اذیت جنسی قرار گرفته‌اند. در دهه‌های اخیر میزان‌ها تفاوت قابل ملاحظه‌ای نداشته‌اند، ولی ممکن است در مناطق مختلف متفاوت باشند (پیریدا و همکاران، ۲۰۰۹).

سطوح قابل توجهی از اختلالات روانپزشکی در قربانیان و بازماندگان تجاوز جنسی وجود دارد. برای پیشگیری، درمان و توانبخشی متجاوزین جنسی، رویکردهای مختلفی وجود دارد. در امریکای شمالی و سایر کشورهای انگلیسی زبان رویکرد مورد قبول فعلی در درمان متجاوزین جنسی، درمان شناختی رفتاری با یک جزء پیشگیری از عود (Cognitive Behavioral Therapy/Relapse Prevention (CBT/RP است. در برنامه‌های مختلف CBT/RP، برخی برنامه‌ها دارای اجزاء کمتر یا بیشتر پیشگیری از عود

هستند. در برنامه CBT/RP رویکردهای مختلفی مانند رویکرد مواجهه‌ای، رویکرد انگیزشی و رویکرد روانی آموزشی وجود دارند و به دو شکل فردی و گروهی اجرا می‌شوند.

اخیراً در برخی از کشورها یک رویکرد جامع در درمان متجاوزین جنسی بکار گرفته شده است. برنامه خدمات روانشناختی راکوود (Rockwood Psychological Services Program) از آن جمله است و شامل رویکرد رفتار درمانی، آموزش مهارت‌های ارتباطی و آموزش مهارت‌های اجتماعی است. رویکرد بالینی خدمات روانشناختی راکوود مبتنی بر قدرت و نیرومندی (strength-based) است.

برنامه خدمات روانشناختی راکوود در درمان متجاوزین جنسی از برنامه خودتنظیمی (Self-Regulation Program) استفاده می‌کند که در آن بر روی ده هدف درمانی کار می‌شود، رویکرد انگیزشی را اتخاذ می‌کند، چندین دیدگاه تئوری را ادغام می‌کند، از روش‌های درمانی استفاده می‌کند که اثربخشی حداکثر آنها برای درمان متجاوزین جنسی نشان داده شده است، و رویکردهای توانبخشی مدرن را بکار می‌گیرد.

برنامه خدمات روانشناختی راکوود بر روی ده هدفی مانند اشکال در پذیرش مسئولیت، فقدان همدلی، نقص در مهارت‌های مقابله‌ای، عزت نفس پایین، باورها، ادراک‌های مختل، صمیمیت ناپسند و ناکافی، تنهایی از نظر عاطفی، سبک‌های دلبستگی ضعیف، تمرکزهای اجتماعی کلی مختلف، علائق متجاوز جنسی و چگونگی رسیدن به یک زندگی رضایت‌بخش بیشتر، کاملاً تمرکز بر مدلی از زندگی کردن یا Good lives Model متمرکز است که در آن به ابعاد مختلف زندگی، معنویت توجه می‌شود و همچنین علائق و توانایی‌های متجاوز جنسی در نظر گرفته می‌شود.

زندگی متجاوزین جنسی اغلب مختل، بهم ریخته، ساخت نیافته و مغشوش است. تاکید رویکردهای توانبخشی مدرن برای متجاوزین جنسی مانند مدل زندگی خوب بر اهداف کل نگر مثل کمک کردن به متجاوزین جنسی برای زندگی کردن رضایت بخش‌تر و زندگی واقعی است، نه صرفاً آموزش به آنها برای اجتناب از خطر تجاوز جنسی.

مدل زندگی خوب بر اساس یازده مورد زندگی (Life)، دانش (Knowledge)، برتری در بازی (Excellence in play)، برتری در کار (Excellence in work)، برتری در کارآمدی / کارایی (Excellence in agency)، آرامش درونی (Inner peace)، ارتباط (Relatedness)،

جامعه (Community)، معنویت (Spirituality)، لذت بردن (Pleasure) و خلاقیت (Creativity) تعریف می‌شود.

مدل زندگی خوب تجدید نظر شده و بسط داده شده، تحت عنوان مدل جامع زندگی خوب Good Lives Model-Comprehensive (GLM-C) نامیده شده و برای مطرح ساختن این واقعیت است که این مدل، رویکردی جامع تر و منظم تر را برای توانبخشی متجاوزین جنسی ارائه دهد. برنامه خدمات روانشناختی راکوود در چندین زندان فدرال کانادا بر روی متجاوزین جنسی دارای اختلال روانی اجرا شده است. خدمات روانشناختی راکوود، مشاوره در مورد مسائل متجاوزین جنسی را در بیش از ۱۵ کشور در سراسر جهان فراهم نموده‌اند.

امید است با اجرایی ساختن برنامه خدمات روانشناختی راکوود در درمان متجاوزین جنسی، بویژه در کانون‌های اصلاح و تربیت، در خدمات تأدیبی و زندان‌ها، بتوان اثربخشی آن را بر روی این جمعیت در ایران گزارش نمود و حدنگارهای درمانی آینده را به سمت بهبود کیفیت ارزیابی‌های نتایج و پیامد این روش درمانی پیش برد.

مؤلفین

۱۳۹۴ شمسی

فهرست

۱۵	تعریف جنسیت
۱۵	بهداشت جنسی
۱۶	انحراف جنسی
۱۶	تجاوز جنسی
۱۸	دیدگاه قرآن کریم و دین اسلام
۳۲	تاریخچه تجاوز جنسی
۳۵	انواع تجاوز جنسی
۳۷	- بر حسب میزان آسیب متجاوز با قربانی
۳۸	تجاوز زناشویی (تجاوز زنا)
۳۹	تجاوز خاکستری
۴۰	پژوهش‌های انجام شده
۴۲	استرالیا
۴۲	کامبوج
۴۳	کانادا
۴۳	جمهوری دموکراتیک کنگو
۴۴	آفریقای جنوبی
۴۵	انگلستان
۴۵	آمریکا
۴۸	تصورات غلط در رابطه با تجاوز جنسی
۵۰	ویژگی‌های متجاوزین جنسی
۵۱	انگیزه‌های متجاوزین جنسی
۵۳	ویژگی زنان قربانی تجاوز جنسی
۵۴	شگردها و ترفندهای متجاوزین جنسی
۵۷	علل تجاوز جنسی
۵۷	- علل روانشناختی
۵۸	- علل فرهنگی

۶۰	علل اجتماعی.....
۶۰	علل خانوادگی.....
۶۲	علل حقوقی.....
۶۳	علل سیاسی.....
۶۷	علل اقتصادی.....
۶۷	نظریه‌های مربوط به نقش قربانی در وقوع تجاوز جنسی.....
۶۸	الف) تئوری سبک زندگی (شیوه زیستن).....
۶۸	ب) تئوری اعمال روزمره.....
۶۹	مقصر دانستن قربانی.....
۷۲	پیامدهای تجاوز جنسی.....
۷۷	راهبردهای پیشگیری، درمان و مقابله.....
۷۸	۱- راهبردهای فرهنگی.....
۸۰	۲- راهبردهای اجتماعی.....
۸۰	۳- راهبردهای فقهی حقوقی.....
۸۲	۴- راهکارهای توانبخشی و بازمانی.....
۸۴	توصیه‌های ایمنی برای پیشگیری تجاوز جنسی زنان و دختران.....
۸۵	رویکردهای درمانی برای متجاوزین جنسی.....
۱۰۷	برنامه خدمات روانشناختی راکوود.....
۱۱۰	برنامه خودتنظیمی.....
۱۱۰	حس کارآمدی/کارایی بهره‌وری.....
۱۱۱	همدلی کلی.....
۱۱۱	نگرش‌های جامعه پسند.....
۱۱۱	سبک‌ها/مهارت‌های مقابله‌ای مناسب.....
۱۱۲	مهارت‌های صمیمیت مناسب.....
۱۱۲	عزت نفس مثبت.....
۱۱۳	خودتنظیمی کلی خوب.....
۱۱۳	خودتنظیمی جنسی خوب.....
۱۱۴	درک عوامل خطر.....
۱۱۴	کیفیت برنامه‌های آینده.....
۱۱۶	مدل مراحل تغییر رفتار و فرایندهای تغییر.....

۱۱۹	مدل مرحله‌ای همدلی
۱۱۹	فرایند همدلانه
۱۲۰	مدل پیشنهادی مسیر مشکلات همدلی
۱۲۰	درمان مشکلات همدلی
۱۲۱	معذرت خواهی
۱۲۲	مهارت‌های خود آگاهی و پذیرش خود
۱۲۳	مدل زندگی خوب
۱۲۵	مدل جامع زندگی خوب
۱۳۸	استفاده از اقدامات مبتنی بر شواهد
۱۴۵	مدل یکپارچه درمان متجاوزین جنسی
۱۴۶	برنامه مدیریت و نظارت متجاوزین جنسی آیندیانان
۱۵۰	سنجش فرایند اجرای برنامه‌ها/ابزارها و رویکردهای جامع برای متجاوزین جنسی
۱۵۱	سنجش نتایج/پیامدهای اجرای برنامه‌ها/ابزارها و رویکردهای جامع برای متجاوزین جنسی
۱۵۲	منابع حمایتی مرتبط با برنامه‌ها/ابزارها و رویکردهای جامع برای متجاوزین جنسی در امریکا
۱۵۳	منابع